

BİR AFET OLARAK DEPREM: 24 OCAK 2020 SİVRİCE-DOĞANYOL DEPREMİ (Mw=6.7) ve MALATYA'DA DEPREM TEHLİKESİ ÜZERİNE

Prof.Dr. Murat UTKUCU

Sakarya Üniversitesi, jeofizik Mühendisliği Bölümü, Serdivan, Sakarya

Dr. Murat UTKUCU, Sakarya Üniversitesi, Afet Yönetim Uygulama ve Araştırma Merkezi, Serdivan, Sakarya

SUNUM ÖZETİ

Malatya şehri Türkiye'nin önemli deprem kuşaklarından biri olan Doğu Anadolu Fay Zonu (DAFZ) ile görece çok daha az aktif Malatya-Ovacık Fay Zonları arasında yer almaktadır. DAFZ, Karlıova ile Antakya arasında bir fay zonudur Bu fay zonu 19. yüzyılda 6 tane ve 20. yüzyılda 3 tane ve 21. Yüzyılın geride kalan ilk 20 yılında 3 tane olmak üzere büyüklüğü 6 ve üzeri olan depremler üretmiştir. Bu depremlerden 1874, 1875, 1893, 1905 ve 2020 yıllarındaki depremler fay zonunun Palu ile Çelikhan arasındaki kısmında şehri önemli ölçüde etkileyecek yakınlıkta oluşmuştur.

Son meydana gelen ve can ve mal kayıplarına neden olan 2020 Sivrice-Doğanyol depremi M=6.7 büyüklüğünde ve saha gözlemleri, artçı deprem dağılımının uzanımından ve deprem dalgalarının incelenmesinden anlaşıldığı üzere fay zonunun Sivrice ile Pütürge arasındaki kısmında oluşmuştur. Bu deprem sonrası gerçekleştirilen afet müdahalesi ve kriz yönetimi çalışmaları 1999 İzmit ve Düzce depremlerinden sonra geçen 20 yıl içinde afetlere müdahale, arama-kurtarma konusunda Türkiye'de önemli gelişmeler sağlandığını göstermiştir. Saha gözlemleri sırasında gidilen tüm ücra köy ve köy altı yerleşimlerde afet yardım ve ekiplerine güvenlik kuvvetlerine rastlanması afet müdahalesinin başarısı olarak değerlendirilmiştir. Güvenlik kuvvetlerinin çadırları kurmada afetzede vatandaşla bizzat yardım ettiğine şahit olunmuştur. Gözlenen afet müdahalesi ve koordinasyonu ve arama-kurtarma ekiplerinin profesyonelliği Kriz Yönetimi konusunda başarıyı gösterirken, AFAD'ın kurulması, arama-kurtarma ekiplerinin yetiştirilmesi ve müdahale planlarının mevcudiyeti de Risk Yönetimi hususunda ilerlemeler olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte özellikle Elazığ ve Malatya şehir merkezlerinde yıkılan ve hasar gören binalar deprem zararlarının azaltılması yani Risk Yönetimi konusunda alınacak daha çok yol olduğunu da gösterdiği gibi deprem öldürmez yıkılan dayanıksız bina öldürür gerçeğini de göstermiştir.

Türkiye'nin geneli için de söylenebileceği üzere Malatya şehrinde bir deprem tehlikesi geçmişte olduğu gibi gelecekte de vardır. Ancak, depremlerin büyüklüğü ve sayısından yani deprem tehlikesinden çok deprem öncesi risk yönetimi yapıp yapmadığımız ve depreme hazır olup olmadığımız önemlidir. Unutmayalım ki engelleme ve kontrol etme seçeneğimiz olmayan depremlerin oluşumu ve büyüklüğünden çok önleme seçeneğimiz olan tedbirsizlikler can ve mal kayıplarının nedenidir.